

ע"פ 36580/03/19 - מרים פרידמן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 36580-03-19 פרידמן נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 90503542467
לפני כבוד השופט ערן קוטון
מעוררת מרים פרידמן
נגד מדינת ישראל
משיבה
פסק דין

1. לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (להלן: "בית משפט קמא") שניתנה בגדרי המ"ש 8688-01-19.

ההליך בבית משפט קמא

2. לפני בית משפט קמא הונחה בקשה להארכת המועד להישפט (להלן: "הבקשה") בגין הודעת תשלום קנס (להלן: "ההודעה"). בהודעה נטען כי ביום 11.9.14 בשעה 09:46, בכביש 65 ממערב, נהגה המערערת ברכב במהירות של 125 קמ"ש, מקום בו המהירות המותרת היא 90 קמ"ש בלבד. העבירה תועדה באמצעות מצלמת מהירות (להלן: "המצלמה").

3. לבקשה צורף תצהיר בו טענה המערערת כי לא קיבלה את ההודעה, כי לא נמנעה מלקבלה, כי היא כופרת בביצוע העבירה והיא מבקשת כי תינתן לה הזדמנות להוכיח את חפותה שכן לא ביצעה את העבירה. נטען כי נודע למערערת על אודות העבירה נוכח הודעת משרד הרישוי (קבלת תדפיס ניקוד). קבלת הבקשה תביא לבירור האמת. הבקשה, כך נטען, משתלבת עם טענה לעיוות דין נוכח קביעה משפטית בנוגע לתקינות מערכת המצלמות.

4. המשיבה התנגדה לבקשה בשל העובדה שההודעה נשלחה בדואר רשום לכתובתה של המערערת וחזרה בציון ההערה "לא נדרש". כיון שמדובר במסירה כדין אין הצדקה לקבלת הבקשה. לתגובה צורף אישור מסירה בדבר משלוח ההודעה למענה של המערערת (להלן: "אישור המסירה").

5. בהחלטה מפורטת ומנומקת שניתנה ביום 17.2.19 דחה בית משפט קמא את הבקשה.

בית משפט קמא הטעים כי ניתן להיעתר לבקשה להארכת מועד להישפט אם קיימת סיבה מוצדקת, טעם ראוי או נימוק ממשי המסביר את האיחור בהגשת הבקשה להישפט, או אם השתכנע בית המשפט כי דחיית הבקשה עלולה לגרום לעיוות דין.

באשר לשיהוי בהגשת הבקשה, ההודעה נשלחה למערערת בדואר רשום, ודבר הדואר לא נדרש על ידה. בהינתן כך חלה חזקת מסירה. המערערת לא הוכיחה כי לא קיבלה את ההודעה מסיבות שאינן תלויות בה ולא עקב הימנעותה מלקבלה. מרישומי רשות הדואר הוברר כי המערערת לא דרשה את ההודעה ולפיכך אי קבלת ההודעה נעוץ במחדלה.

אשר לטענה בדבר עיוות דין, נקבע כי המערערת לא פעלה במסגרת הזמנים שקצב המחוקק להגשת בקשה להישפט ואין בנימוקי הבקשה בכדי להצדיק מתן ארכה כה משמעותית העולה על ארבע שנים לאחר ביצוע העבירה. בחלוף למעלה מארבע שנים מיום ביצוע העבירה הסתבר למערערת כי נצבר לחובתה ניקוד במשרד הרישוי, ואז מצאה לנכון להגיש את הבקשה. דהיינו, הסיבה האמתית להגשת הבקשה באיחור נובעת מהעובדה כי המערערת חויבה בניקוד על ידי משרד הרישוי. בהתאם לאמור בהמ"ש (מחוזי חיפה) 8964-11-15 **קויפמן נ' מדינת ישראל** (31.12.15) "מדובר בשיקול של תועלת ולא בשיקול של עיוות דין". עוד קבע בית משפט קמא כי גם אין די בטענה כללית בדבר סוגיית האכיפה באמצעות המצלמה.

בנסיבות בהן ההודעה נשלחה בדואר רשום והמערערת לא דרשה את דבר הדואר, משחלף הזמן לתשלום הקנס, רואים במערערת כמי שהודתה בביצוע העבירה. השיהוי הרב בהתנהלות המערערת ופנייתה בעקבות קבלת תדפיס ניקוד וללא פירוט ענייני באשר לסיכויי הגנתה - כל אלה מלמדים על הודאת המערערת ולכן אין בדחיית הבקשה משום חשש לעיוות דין.

אשר לטענה כי עקרון יעילות הדיון לא צריך לגבור על החשש לעיוות דין, הפנה בית משפט קמא לאמור ברע"פ 9580/11 **יוסף נ' מדינת ישראל** (27.12.11).

הערעור

6. המערערת ממאנת להשלים עם החלטת בית משפט קמא.

בהודעת הערעור נטען כי המערערת לא קיבלה את ההודעה. תוך הפנייה לפסיקה נטען כי אישור המסירה שהוצג לבית משפט קמא אינו יכול להיחשב כמסירה כדין, נוכח החסרים המהותיים הקיימים בו. עוד נטען כי קיים חשש ממשי לעיוות דין בשל אי אמינות המצלמה.

7. בדיון חזרה ב"כ המערערת על האמור בהודעת הערעור והדגישה כי אישור המסירה לוקה בפגמים מהותיים. כן הפנתה להחלטה בה נתקבלה בקשה דומה בגין חשש לעיוות דין נוכח אי אמינות המצלמה.

המשיבה בקשה לדחות את הערעור.

לטענתה בירור שערכה העלה כי אישור המסירה המקורי בוער. כן הוגש תדפיס המידע הפלילי-תעבורה של המערערת. הוסבר שההודעה נשלחה לכתובתה המדווחת של המערערת וחזרה בעילת "לא נדרש". רק לאחר

כארבע שנים מיום ההודעה הגישה המערערת את הבקשה. נטען כי המערערת לא עשתה דבר על מנת לסתור את חזקת המסירה העומדת לחובתה. המערערת טענה כי שם הדוור אינו מצוין באישור המסירה אך לאחר כארבע שנים, אך אף אם היה שמו מצוין ואף אם היתה נעשית אליו פנייה, הרי נוכח חלוף הזמן ברי כי הוא לא היה יכול לזכור דבר. המאשימה טענה כי אף הרשעותיה הקודמות הרבות של המערערת בתחום התעבורה אינן יכולות להצדיק במקרה דנן התנהלות לפנים משורת הדין תוך מתן אפשרות להישפט לאחר למעלה מארבע שנים.

בתשובה טענה ב"כ המערערת כי המערערת לא פנתה בבקשה להישפט במועד הקבוע בחוק כי לא היתה מודעת להודעה. אשר למועד בו נודע למערערת על אודות ההודעה לא יכולה היתה ב"כ המערערת לספק לבית המשפט נתונים.

לאחר הדיון הגישה המערערת "תדפיס ניקוד לנהג" שנערך במשרד התחבורה ביום 28.8.18. כן הגישה פרוטוקול דיון שהתקיים ביום 28.4.19 בעפ"ת (מחוזי באר שבע) 48316-03-19 **פרידמן נ' מדינת ישראל**, בו התקבל ערעור המערערת בנסיבות דומות, בהסכמת המשיבה, נוכח "הערות בית המשפט והמלצתו".

דיון והכרעה

8. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי עניינה של המערערת.

9. כמפורט לעיל רכבה של המערערת נקלט באמצעות המצלמה תוך ביצוע עבירת מהירות ביום 11.9.14. הודעה על ביצוע העבירה נשלחה למערערת ביום 19.2.15. ההודעה נשלחה בדואר רשום לכתובתה הרשמית, הידועה והמוכרת של המערערת. הודעה בדבר דואר רשום נשלחה לכתובתה של המערערת בשתי הזדמנויות שונות, ורק לאחר מכן חזר אישור המסירה תוך ציון ההערה "לא נדרש".

בהינתן כך יש להידרש לתקנה 44א לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 (להלן: "התקנות") שכותרתה "חזקת מסירה" -

"בעבירות תעבורה שעליהן חל סעיף 239 א לחוק ובעבירות קנס רואים את ההודעה על ביצוע העבירה, ההודעה לתשלום קנס או ההזמנה למשפט לענין עבירת קנס כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו חמישה עשר ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלן".

10. התקנה מחייבת את משלוח ההודעה בדואר רשום אך אינה מחייבת ביצוע מסירה אישית של ההודעה בדבר קיומו של דואר רשום בבית הנמען על בסיס הכתובת הידועה, הרשמית והמוכרת של הנמען. זאת מתוך הנחה כי הודעה בדבר דואר רשום מגיעה לחזקת הנמען כפי שמגיעים לחזקתו דברי דואר אחרים. לא פעם דברי דואר מונחים בתיבות הדואר וכיום ביישובים רבים אף קיימים מרכזי חלוקה הכוללים תיבות דואר רבות אליהן מגיעים הנמענים ונוטלים מן התיבה את דברי הדואר המיועדים להם. הודעות

בדבר דואר רשום נשלחות פעמיים, כפי שקרה בענייננו. רק לאחר מכן, באם דבר הדואר הרשום אינו נדרש, ממלא פקיד הדואר את התיבה "לא נדרש" ומחזיר את דבר הדואר הרשום למען ממנו נשלח. כך ככלל, כך נעשה גם בענייננו. על אישור המסירה נרשמה ההערה "לא נדרש" ביום 18.3.15. באם סבורה המערערת כי יש למסור במסירה אישית גם את ההודעה בדבר קיומו של דואר רשום, הרי דרישה מעין זו יש לעגן בתקנות. אלא שהדרישה האמורה אינה מעוגנת בתקנות. אציין כי דוגמא להוראה המחייבת ביצוע מסירה אישית ניתן למצוא לדוגמא בתקנה 44(ג) לתקנות.

11. נפסק ברע"א 5255/11 עיריית הרצליה נ' כרם (11.6.13) -

"בבסיס חזקות המסירה בדואר עומד טעם כפול: האחד עניינו בחובה החוקית של כל תושב לעדכן את מרשם האוכלוסין על כל שינוי במענו (סעיפים 2(א)(11) ו-17 לחוק מרשם אוכלוסין; לעניין חובת חברה לעדכן על שינוי במענה הרשום ראו סעיף 123(ב) לחוק החברות, התשנ"ט-1999). הטעם השני טמון בניסיון החיים והשכל הישר המלמדים כי מסמך שנשלח בדואר מגיע ליעדו ברוב המכריע של המקרים (ראו: ע"א 3613/97 אזוב נ' עיריית ירושלים, פ"ד נו(2) 787, 805-806 (2002) (להלן: עניין אזוב)). המחוקק קבע כי שילוב טעמים אלה מצדיק לקבוע כממצא עובדתי שמסמך שנשלח בהתאם לחיקוק הרלוונטי (דואר רשום עם אישור מסירה כשמדובר במסמכים המומצאים לפי חוק סדר הדין הפלילי; ודואר רגיל כשמדובר בפקודת המסים (גביה)) - הגיע ליעדו; ודי בכך כדי לכוון ידיעה קונסטרוקטיבית של הנאשם או החייב על אודות ההליכים המתנהלים נגדו. עוד מלמד הניסיון כי מקום שההודעה לא נדרשה במען שאליו נשלחה, ברגיל נעוץ הטעם לכך בנמען. אפשרות אחת היא שהנמען שינה את כתובתו בלא לקיים את החובה לעדכן את מרשם האוכלוסין; אפשרות אחרת היא שהנמען לא דרש את ההודעה מטעמים שונים הקשורים בו, ובכללם ניסיון לחמוק מתשלום. בשני מצבים אלה קבע המחוקק כי יש לראות בנמען כמי שקיבל את המסמך שנשלח אליו. זוהי קביעה נורמטיבית הזוקפת לחובת הנמען אי-קיום חובות המוטלות עליו מכוח הדין לעדכן כתובת ולדרוש דואר רשום ששלחה אליו רשות מוסמכת. אפשרות נוספת היא שאירעה תקלה כלשהי שגרמה לכך שהנמען לא קיבל את ההודעה מטעמים שאינם קשורים בו. במצבים כאלה - שהם בגדר החריג ויוצא הדופן - תקנה 44א לתקנות סדר הדין הפלילי מאפשרת לנמען לנסות לסתור את החזקה. אם יעלה בידו לעשות כן, יקבע בית המשפט שההמצאה הייתה שלא כדין".

12. ההנחה המונחת ביסוד תקנה 44א היא כי נמענים מקבלים דברי דואר, לרבות הודעות בדבר דואר רשום. מחוקק המשנה לא מצא לנכון לחייב מסירת הודעות אלה במסירה אישית תוך ביקור בבית הנמען. משכך אף איני רואה כיצד שם הדוור היה מועיל למערערת לאחר כארבע שנים מיום כתיבת ההערה "לא נדרש" על אישור המסירה. הטוען שלא קיבל הודעה שנשלחה למענו המוכר בדואר רשום עליו הראיה. המערערת לא ניסתה להוכיח ואף לא טענה כי דברי דואר אינם מגיעים למענה דרך קבע או שאינם מגיעים בכלל ליעדם ביישוב מגוריה. המערערת לא פנתה לסניף הדואר במקום מגוריה בניסיון לברר את הטעון ברור ולגבות טענותיה בראיות. לא לחינם קובעת תקנה 44א הנ"ל כי רשאי המבקש לסתור את חזקת המסירה להוכיח "שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבל". בנסיבות אלה סבורני כי היה מקום לראות את המערערת כמי שקיבלה כדין את ההודעה.

13. מקרה דומה לענייננו נדון בבית המשפט העליון ברע"פ 5258/14 סמימי נ' מדינת ישראל (3.8.14).

בהליך זה טען המבקש - "כי אישור המסירה שהוצג אינו עומד בכללים שנקבעו בדין, [...] עוד הוסיף המבקש, בהקשר זה, כי אף מחותמת ה-"לא נדרש" שהוטבעה על אישור המסירה לא ניתן ללמוד דבר, משום שלא הוטבע עליה תאריך".

בית המשפט העליון דחה את בקשתו וקבע - "[...] כי על אישור המסירה שהציגה המשיבה מופיעה חותמת "לא נדרש" המלמדת כי ההזמנה נשלחה למבקש".

באותו מקרה הוגש לבית משפט השלום לתעבורה בת"א-יפו אישור מסירה ועליו חותמת בלבד הנושאת את הכיתוב "לא נדרש". בית משפט השלום לתעבורה דחה בקשה לבטל פסק דין שניתן בהעדר המבקש, למרות שהוא היה זה שהגיש בקשה להישפט.

בערעור על אותה החלטה ציין בית המשפט בעפ"ת (מחוזי ת"א-יפו) 2473-07-14 סמימי נ' מדינת ישראל (15.7.14) - "הבקשה שהגיש המערער לבית משפט קמא לבטל את פסק הדין שניתן בהיעדרו נדחתה ובצדק נדחתה. המערער, כאמור, כך על-פי אישורים שהוצגו לבית משפט קמא, קיבל הזמנה אך לא דרש אותה כפי שהיה צריך לעשות, ומשכך הרשעתו בהיעדרו הייתה מוצדקת".

כאמור לעיל בית המשפט העליון סמך ידיו על החלטותיהם של בית משפט השלום לתעבורה ושל בית המשפט המחוזי.

ראו בעניין דומה גם: רע"פ 8651/13 סקה נ' מדינת ישראל (31.3.14).

כן אפנה לאמור ברע"פ 106/15 קריב נ' מדינת ישראל (20.1.15) -

"מחוקק המשנה קבע את "חזקת המסירה", אשר לפיה, בעבירות מסויימות, משלוח הודעה או הזמנה למשפט, באמצעות דואר רשום, מעבירה את הנטל אל כתפי הנמען, להוכיח כי הוא "לא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבל". בענייננו, אין ספק, כי המבקש בחר להימנע מלקבל את הודעת הקנס (ראו גם סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). טענותיו של המבקש מתמצות, הלכה למעשה, בהשגה על תוקפה של "חזקת המסירה", במצבים מסויימים; אך יודגש, כי חוקתיותה של "חזקת המסירה", כבר אושרה בפסיקתו של בית משפט זה [...]".

14. נוכח האמור עד כה, סבור אני כי בצדק התייחס בית משפט קמא לשיהוי המשמעותי בהגשת הבקשה, שיהוי העולה על ארבע שנים מיום ביצוע העבירה הנטענת ומיום משלוח ההודעה למענה של המערערת. למעלה מכך, הוברר לאחר הדיון כי לטענת המערערת נודע לה על ביצוע העבירה בסמוך ליום 28.8.18 לכל המאוחר. עם זאת, הבקשה הוגשה לבית משפט קמא ביום 21.1.19, היינו בשיהוי נוסף של כחמישה חודשים, מבלי שהובהר מדוע.

עמוד 5

15. נוסף על האמור סבור אני כי אין די בטענה כללית וכוללנית לעיוות דין שייגרם למערערת באם לא יתקבל ערעורה. המערערת ציינה בתצהירה כי היא כופרת בביצוע העבירה הנטענת אך מעבר לכך לא טענה דבר. אף טענה כללית בדבר אי אמינות המצלמה אינה טענה ראויה לאחר למעלה מארבע שנים מיום ביצוע העבירה הנטענת. מעבר לנדרש אציין כי בפסק הדין אליו התייחסה המערערת לא נקבע כי המצלמה אינה אמינה אלא כי אמינותה לא הוכחה.

על רקע הרשעותיה הרבות מאוד של המערערת בעבירות בתחום התעבורה, אף לא ניתן לבטל את הקביעה שהבקשה הוגשה לבית משפט קמא נוכח הניקוד שנצבר לחובת המערערת ולא בשל טענות מבוססות שלפיהן לא ביצעה את העבירה שיוחסה לה בהודעה.

16. משאלו פני הדברים אני סבור כי נפל פגם בהחלטתו של בית משפט קמא, ודאי לא פגם המצדיק התערבות. העובדה שערעור המערערת בהליך שונה התקבל בהסכמת הצדדים אין בה להוות נימוק המצדיק את קבלת הערעור בהליך דנן.

אין בידי אפוא להיעתר לערעור.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ"ו ניסן תשע"ט, 01 מאי 2019, בהעדר הצדדים.